

A Százados úti művésztelep jubileumi kiállítása

a Nemzeti Galériában

244
Megható, szép jubileumot ünnepelnek a Nemzeti Galériában: a Százados úti művésztelep fennállásának fél századát. Szolnok és Nagybánya után 1911-ben a főváros is otthont alapított művészeinek, ha nem is mindig egyformán vendégszeretőt,

Kurucz D. István: Csikós (kerámia)

egyformán békését, de műtermet és fedelet biztosított számukra. S a kolónia művészei kezdetől fogva a jó, az igaz alkotásokért küzdöttek, a korszerű magyar képzőművészet felvirágoztatásáért vetek vésőt és ecsetet a kezükbe. Fél század folyamán sokan voltak a telep lakói hosszabb-rövidebb ideig, s van, aki alapítása óta őshonos, művészetével nemcsak az elmúlt időszaknak, hanem a helynek is krónikása.

A Százados úti művésztelepet nem jellemzi sajátos hang és stílus, mint Szolnokot, vagy napjainkban Hódmezővásárhelyt. Az itt élt és élő művészek közös jellemzői az első pillantásra nem nyilvánvalóak, művészettörténeti feladat ennek a felszínre hozása. Ami itt festőket és szobrászokat elsősorban összeköt, eszmei törekvés, humanista, előremutató művek alkotása.

A kiállítás a Galéria földszinti termeiben az elmúlt félszáz esztendő eredményeit mutatja be. Heterogén az anyag, klasszicista szellemű művektől a legmodernebb törekvésekig számtalan stílusárral találkozunk. Hiszen ez az ötven esztendő képzőművészetünknek is egyik legmozgalmasabb szakasza volt.

Mintegy 350 munkát sorakoztat fel a tárlat, festményt, plasztikát és grafikát eléggé tág, kronologikus sorrendben. Ez alól a rend alól szinte csak Medgyessy szobrai kivételek, majd minden terembe jut belőlük egy. A Galéria állandó kiállításainak anyagát bontotta meg, hogy művészetét és messze sugárzó hatását minél teljesebben mutathassa be. A szobrászati anyag

Györi Dezső rajza: Ülő nő

egyébként is igen gazdag a kiállításon. Medgyessy egyetemes érvényű, zárt monumentalitása mellett a klasszicizáló irányt Pásztor János Lehajló női akt című szobra és Kisfaludi-Stróbl Zsigmond számos kiváló alkotása, köztük a finom, háromalakos Fínálé képviseli. Kiemelkedő helyen állították fel Csorba Géza 1937-ben készült Napozó című szobrát. Az egyszerű, zárt, sima mintázású mű Medgyessy alkotásaival rokkon.

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: <i>fairvairi kvarta</i>		Cím: <i>A hazaiak úti művésztelep jubileumi kiállítása a Nemzeti Galériában</i>	
Forrás: <i>Magyar Nemzet</i>	<i>1965. jún. 20.</i>	(Köt. v. füz.)	(Oldal)
(Hely)	(Idő)		
Tárgy: <i>408</i>		Oszályozás	
Hely: <i>Nemzeti Galéria</i>			
Idő: <i>"1965"</i>			
Személy			
Helyszám			

A Százados úton több (művész)nemzedék él és élt egymás mellett. Az idősebb generációt a kiállításon Kerényi Jenő és Mikus Sándor képviseli. Kerényinek 1946-ban készült két remek kis-bronzát, az *Alló nőt* és *Támaszkodó nőt* láthatjuk a tárlaton. Mikus Sándortól az *Ülő nőt* és az életörömet sugárzó könnyed, légies megfogalmazású *Twisztelőket* és *Táncoló leányt* állították ki.

Egyszerűség jellemezte a nemrég tragikusan elhunyt Gyenes Tamás szobrai. A *Gunnyasztó* sommásan mutatja be egy korán félbeszakadt pálya művészi elképzeléseit. Véletlen-e, vagy szándékos rendezés, de a *Sirató*, Somogyi József alkotása egy kissé mintha a korán elhunyt művésztársat is gyászolná.

A legfiatalabb nemzedéket Bencsik István, Csontos László és Szabó Gábor képviseli. Törekvésük, útkeresésük rokonszenves. Nyílt szívről és művészi alázatról tanúskodik.

A változatos és gazdag grafikai anyagból a telep egyik első művésznének, Bash Árpádnak az *Athenaeum* könyvtár sorozathoz készült címlapterveit kell megemlíteni. Győri Dezső, Grantner Jenő korai rajzai, Kádár Béla *Kompozíció* és *Anya gyermekével* című grafikája, Szabó Iván nagy vonalkultúrájú munkái és Makrisz Zizi szellemes linóleummetszetei a telep nagy grafikai kultúrájának bizonyítékai.

Kádár Béla rajza: Anya gyermekkel

A táblaképek sorát a *Nyolcak* társaságához tartozó *Czigány Dezső* munkái és *Pór Bertalan* 1917-ben készült nagyszerű *Őnarcképe* nyitja meg. *Anyám* című, portréművészetének minden jellemzőjét megmutató festménye mellett rendkívül érdekes, a Tanácsköztársaság művészetének kiemelkedő alkotása kétalakos, nagy plakátja. A művésztelep és Hódmezővásárhely közt osztja meg idejét és tevékenységét Kurucz D. István, az alföldi festészet nagy hagyományainak egyik leghivatottabb folytatója. *Őszi szántás*, *Hazatérés*, *Beszélgetők* és *Tanya* című munkái a mai magyar festészet és a tárlat kiemelkedő értéke. *Moldován* István az építészeti szerkezeteket juttatja érvényre képein, *Tóth B. László* munkáira a poszt-impresszionizmus sajátosságai jellemzők. Festészetünk egyik nagy problémájával, a munkaábrázolással küzd és nem eredménytelenül *Eigel* István.

Érem és dombormű is nagy számban van a tárlaton. Jelentős *Buza Barna* *Mosó asszony* című fadomborműve, az érmeek közül *Szabó Iván* és *Pleidell Károly* munkái. Változatos és gazdag ez a jubileumi kiállítás. Ötven esztendő művészi eredményét, küzdelmeit tükrözi. Sok mű immár klasszikus alkotássá emelkedett, s az itt dolgozó művészek munkássága jelentékeny tényezője hazánk képzőművészeti életének.

Sárvári Márta